

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudců Daniely Zemanové a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **Ing. J. L.**, zastoupen Mgr. Jozefem Barátem, advokátem se sídlem Příbram, nám. T. G. Masaryka 142, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2014, čj. 10 A 189/2012 - 100,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou u městského soudu domáhal ochrany před nečinností žalovaného ve věci poskytnutí informací o tom, kdy a jak vyřídil ministr spravedlnosti čtyři žádosti žalobce o opatření proti nečinnosti žalovaného. V části odpovídající jedné z žádostí bylo později řízení zastaveno pro zpětvzetí usnesením městského soudu ze dne 18. 12. 2012, čj. 10 A 139/2012 - 34. Městský soud současně vrátil žalobci soudní poplatek 1000 Kč, což byla částka odpovídající zaplacenému soudnímu poplatku snižena o 1000 Kč dle § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Zbytek žaloby ohledně tří žádostí žalobce městský soud vyloučil k samostatnému projednání pod sp. zn. 10 A 189/2012.

[2] Městský soud žalobu vedenou pod sp. zn. 10 A 189/2012 nejprve odmítl, a to pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Toto usnesení bylo zrušeno zdejším soudem, a to rozsudkem ze dne 11. 7. 2013, čj. 1 Ans 4/2013 - 27. V něm soud uvedl, že

žalobce se především domáhal, aby mu žalovaný sdělil informaci o tom, jak a kdy byla vyřízena jeho předchozí podání (opatření proti nečinnosti v rámci řízení o jiné žádosti o poskytnutí informace). Žalobce tedy požadoval informaci o tom, co žalovaný doposud učinil v jiné jeho věci a pro případ, že by tato věc byla již vyřízena, požadoval též kopii tohoto vyřízení. Takto vymezený předmět žádosti nevzbuzuje žádné pochybnosti. Žalovaný tak byl povinen se s žádostí o informace příslušně vypořádat a rozhodnout, že informace poskytne, anebo informace poskytnout odmítne. Předmětem správního řízení byla žádost o poskytnutí informací v režimu zákona o přístupu k informacím. Samotná otázka nečinnosti není předmětem řízení o této kasační stížnosti; ta měla být věcně posouzena v rámci řízení o žalobě. Městský soud tak však neučinil, čímž odepřel stěžovateli možnost, aby byla jeho žaloba věcně projednána. Tím zatížil své rozhodnutí nezákonností ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[3] Následovaly žalobcovy námitky podjatosti rozhodujících soudců městského soudu. Poté, co tyto námitky nebyly zdejším soudem shledány důvodnými, byl žalobce městským soudem vyzván, aby zaplatil soudní poplatek ve výši 6000 Kč, odpovídající třem žádostem o informace, kterých se domáhal. Žalobce s takto vyměřeným soudním poplatkem nesouhlasil, což také soudu sdělil a podal vůči tomuto usnesení odvolání. Současně uplatnil novou námitku podjatosti. Městský soud následně řízení o žalobě zastavil, neboť žalobce soudní poplatek nezaplatil. Současně upozornil, že odvolání proti usnesení ve věcech poplatků není přípustné. Nová námitka podjatosti neobsahuje zásadně žádné nové skutečnosti, než námitka, o které již rozhodl Nejvyšší správní soud.

[4] Žalobce (dále jen stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost, jejíž důvody jsou podány dále. Žalovaný vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

[5] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom žádné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Soud v první řadě upozorňuje, že usnesení městského soudu o zastavení řízení lze napadnout kasační stížností pouze z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro nezákonnost samotného zastavení. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz např. rozsudky NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004 – 98 nebo ze dne 6. 12. 2005, čj. 6 As 4/2004 – 53).

[8] Z uvedeného vyplývá, že předmětem posouzení v řízení před zdejším soudem bude toliko otázka, zda městský soud postupoval správně, pokud řízení zastavil. Nejvyšší správní soud se nemůže zabývat důvodností samotné žaloby. Nemůže být proto ani chybou postupu městského soudu, pokud ten (dle stěžovatele) neměl kompletní spisový materiál. Zdejší soud opakuje, že o meritě věci městský soud nerozhodoval. Proto se ani

pokračování

nemohl dostat do rozporu s právním názorem zrušujícího rozsudku NSS, neboť jeho aplikace byla samozřejmě podmíněna mj. i tím, že stěžovatel zaplatí za žalobu soudní poplatek.

Námitka podjatosti, o které nebylo nijak rozhodnuto

[9] První námitkou stěžovatele je, že městský soud nepostoupil věc k posouzení námitky podjatosti Nejvyššímu správnímu soudu. K tomu zdejší soud uvádí, že městský soud správně upozornil, že o obdobné námitce podjatosti uplatněné v téže věci již Nejvyšší správní soud rozhodoval, a to svým usnesením ze dne 19. 12. 2013, čj. Nao 95/2013-86. Podle § 15b odst. 3 o. s. ř., přiměřeně použitelného též na soudní řízení správní (§ 64 s. ř. s.), nebude o námitce podjatosti rozhodováno, uplatnil-li účastník v námitce stejné okolnosti, o nichž bylo nadřízeným soudem (zde tedy Nejvyšším správním soudem) již rozhodnuto. Samostatné rozhodnutí o takovéto námitce se tudíž nevzdává, což městský soud správně vysvětlil v rozhodnutí ve věci samé.

[10] Je nicméně pravda, že obě námitky podjatosti nejsou zcela shodné. Stěžovatel podal první, poněkud obecnou, námitku podjatosti soudců senátů 8 A, 10 A a 11 A městského soudu ve věci dne 9. 12. 2013. V ní však neozřejmil, že podjatost soudců příslušného senátu spatřuje rovněž v tom, že ve věcech sp. zn. 9 A 1/2014 vedené u Městského soudu v Praze a sp. zn. 46 A 12/2014 u Krajského soudu v Praze žaluje právě správní úsek městského soudu. Právě o této první námitce podjatosti Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 19. 12. 2013 tak, že soudci příslušného senátu 10 A městského soudu nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, neboť postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování soudce v jiných stěžovatelových - souvisejících či nesouvisejících - věcech nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce.

[11] Druhá námitka podjatosti uplatněná v podání ze dne 13. 3. 2014 pak nově mířila na podjatost soudců příslušného senátu a veškerých soudců správního úseku Městského soudu v Praze právě kvůli tomu, že městský soud vystupuje jako žalovaný v jiných stěžovatelových výše zmíněných věcech.

[12] Při posuzování námitky podjatosti a následné povinnosti krajského soudu předložit věc Nejvyššímu správnímu soudu je však nutné nejprve posoudit její včasnost. K námitkám podjatosti uplatněným po uplynutí jednoho týdne od okamžiku, kdy se účastník o důvodech podjatosti dozvěděl, se totiž nepřihlíží (§ 8 odst. 5 věta druhá a třetí s. ř. s.). O tom, že ve věci bude rozhodovat jeden ze senátů Městského soudu v Praze, se stěžovatel dozvěděl již dne 4. 1. 2013, neboť právě v tento den mu bylo doručeno usnesení ze dne 18. 12. 2012, čj. 10 A 139/2012-34, kterým Městský soud v Praze vyloučil žalobu ve věci tří žádostí žalobce ze dne 3. 5. 2012 k samostatnému projednání. Tvrzené okolnosti, které jsou podle stěžovatele důvodem podjatosti, mu byly známy týdny před tím, než námitku podjatosti podával. To právě z toho důvodu, že žaloba ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 1/2014 a u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 46 A 12/2014 byla těmto soudům podána dne 2. 1. 2014, resp. dne 3. 1. 2014. Jednotýdenní lhůta k podání

námítka podjatosti v nyní posuzované věci byla tedy 13. 3. 2014, kdy stěžovatel námitku skutečně podal, již dávno propadlá.

[13] Nejvyšší správní soud má tedy za prokázané, že námitka byla vznesena zjevně opožděně. Městský soud k ní tedy správně nepřihlédl (§ 8 odst. 5 věta třetí s. ř. s.). Současně nepochybil, pokud nepředložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o druhé námitce podjatosti.

[14] Skutečnost, že ve věci rozhodoval soudce, který měl být správně vyloučen, nicméně způsobuje zmatečnost řízení. Jako taková je tato skutečnost jedním z důvodů kasační stížnosti, a to bez ohledu na to, zda stěžovatel uplatnil námitku podjatosti včas a řádně v řízení před krajským soudem [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud tedy dále zvážil, zda ve věci vskutku rozhodoval vyloučený soudce.

[15] Jak uvedl ve svém klíčovém nálezu Ústavní soud, „[n]estrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým nikoliv nezaújatým vztahem k věci disponuje. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto, nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou“ [náleze ze dne 31. 8. 2004 sp. zn. I. ÚS 371/04 (N 121/34 SbNU 255)].

[16] S ohledem na práve uvedené je evidentní, že soudci městského soudu nemohli být ve věci vyloučeni jen proto, že v jiných stěžovatelových věcech vystupuje městský soud jako žalovaný. Důvod vyloučení by byl dán jen tehdy, pokud by práve posuzovaná žaloba směřovala proti městskému soudu nebo jeho předsedovi jako správnímu orgánu (viz usnesení NSS ze dne 29. 2. 2008, čj. Nad 4/2008-47). Důvod vyloučení však není a nemůže být dán tehdy, pokud snad žalobce (zde stěžovatel) podal v jiných věcech žaloby práve proti městskému soudu. Opačný výklad by vedl absurdně k tomu, že by si jinými žalobami stěžovatel v podstatě omezil okruh krajských soudů, které by mohly o jiných jeho žalobách rozhodovat. Tím by však bylo závažným způsobem narušeno základní právo na zákonného soudce.

„Odvolání“ proti předcházející výzvě k zaplacení soudního poplatku

pokračování

[17] Stěžovatel dále upozorňuje, že městský soud nijak nerozhodl o jeho odvolání proti předcházejícímu usnesení ze dne 5. 3. 2014. Tím byla výzva k zaplacení soudního poplatku. K tomu Nejvyšší správní soud stěžovatele upozorňuje, že § 14 zákona o soudních poplatcích jasně říká, že proti usnesením ve věcech poplatků vydaným soudy ve správním soudnictví není odvolání přípustné. Ostatně tak znělo i poučení k výzvě na zaplacení soudního poplatku, což zopakoval městský soud i v odůvodnění usnesení o zastavení řízení.

[18] Nejvyšší správní soud nicméně připouští, že městský soud při náležitém následování dikce zákona měl i nepřipustnou kasační stížnost postoupit Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí. Pokud takto nepostupoval, dopustil se porušení zákona. Nejde však o takové porušení zákona, které mohlo mít vliv na zákonost rozhodnutí ve věci samé. I bez zřetele na shora cit. § 14 zákona o soudních poplatcích je přípustnost kasační stížnosti proti výzvě k zaplacení soudního poplatku vyloučena již jen tím, že výzva pouze upravuje vedení řízení ve smyslu § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. [srov. např. usnesení NSS ze dne 27. 2. 2006, čj. 5 As 15/2005-47, č. 973/2006 Sb. NSS, rozsudek NSS ze dne 16. 4. 2008, čj. 1 As 2/2008-47 nebo stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS - st. 35/13, bod 6]. Výzva je pouhým procesním rozhodnutím v průběhu řízení; není způsobilá ke zkrácení účastníka na jeho právech ve věci samé. Proto je kasační stížnost proti takové výzvě nepřipustná. Výsledkem postoupení „odvolání“ by tak bylo jen stručné usnesení Nejvyššího správního soudu, konstatující nepřipustnost kasační stížnosti.

[19] Tato námitka je tudíž nedůvodná.

Výpočet soudního poplatku

[20] Stěžovatel zpochybňuje výpočet soudního poplatku, celkem 3 x 2000 Kč za každou požadovanou informaci. K tomu Nejvyšší správní soud upozorňuje na položku 18 odst. 2 sazebníku poplatků, která je přílohou zákona o soudních poplatcích, podle níž se platí soudní poplatek za žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení ve věcech správního soudnictví v ostatních (tedy jiných než výslovně uvedených) případech částka 2000 Kč [písm. d)]. Zdejší soud pro úplnost upozorňuje, že městský soud nesprávně tuto položku citoval v usnesení o zastavení řízení (městský soud cituje neexistující položku sazebníku). Tato nesprávná citace však nemá vliv na celkovou zákonost rozhodnutí, o to více s přihlédnutím k tomu, že samotná výzva o zaplacení soudního poplatku cituje v poučení tuto relevantní položku správně.

[21] Žaloba, kterou stěžovatel podal, se domáhala poskytnutí tří (původně čtyř) na sobě nezávislých informací. Stěžovatel podal u žalovaného dne 3. 5. 2012 tři podání a dne 24. 5. 2012 jedno podání označená jako „*Žádost o poskytnutí informace (podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím)*“. V podání ze dne 24. 5. 2012 požadoval informaci o tom, kdy Ministerstvo spravedlnosti obdrželo od správy Krajského soudu v Ústí nad Labem stížnost ze dne 3. 5. 2012 ve vztahu k žádosti o informace ze dne 2. 4. 2012. V každém ze tří podání ze dne 3. 5. 2012 pak shodně požadoval „*sdělení, kdy a jak vyřídil ministr spravedlnosti žádosti o opatření proti nečinnosti Ministerstva spravedlnosti*“.

ze dne ...“, které dále specifikoval konkrétními daty, a ta se u jednotlivých podání liší. Současně požádal o zaslání kopie samotného vyřízení uvedených žádostí.

[22] Je tedy evidentní, že stěžovatelova žaloba se původně týkala celkem čtyř žádostí o informace. Ty spolu sice souvisely, nicméně obsahově byly samostatné. Není ani významné, zda jde o žádosti svým obsahem triviální či nikoliv, jak se snaží dovodit stěžovatel. Tyto žádosti materiálně tvoří celkem čtyři různé žaloby, které podléhají samostatnému zpoplatnění ve smyslu shora cit. položky sazebníku soudních poplatků. Městský soud takto konzistentně postupoval, a poté, co vzal stěžovatel žalobu částečně zpět ve vztahu k jedné žádosti, rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku. O zbytku žaloby pak rozhodoval tak, že je nepřípustná, a proto žalobu odmítl. Poté, co tento názor Nejvyšší správní soud prohlásil za nesprávný a vyzval městský soud k rozhodnutí merita věci, začal městský soud vybírat soudní poplatek ve vztahu k zbývajícím žádostem. V logice stěžovatele byl (jeden) soudní poplatek za (celou) žalobu zaplacen. Tato logika je však neudržitelná již jen s ohledem na to, že tento (zaplacený) soudní poplatek byl stěžovateli vrácen ve vztahu k žádosti, o které městský soud zastavil řízení pro zpětvzetí. V okamžiku rozhodování městského soudu tedy *nebyl zaplacen žádný soudní poplatek*.

[23] Tímto postupem se městský soud nedostal ani do rozporu s předchozím zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu. Ten vskutku zavázal městský soud rozhodnout o věci. Předpokladem věcného rozhodnutí však pochopitelně bylo zaplacení soudního poplatku.

[24] I tato kasační námitka je proto nedůvodná.

Rozhodnutí městského soudu o nákladech řízení

[25] Stěžovatel konečně vytýká městskému soudu, že ve svém rozhodnutí opomenul rozhodnout o nákladech předchozího řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem. K tomu lze stěžovatele jen stručně upozornit na naprosto jasné ustanovení § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno. Ostatně toto ustanovení také městský soud správně cituje. Na aplikovatelnosti tohoto ustanovení nic nemění ani to, že ve věci již dříve rozhodoval Nejvyšší správní soud. Ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. dopadá na veškeré náklady vzniklé v daném řízení, včetně eventuálního předchozího řízení kasačního. V této věci nepřichází v úvahu žádná výjimka z aplikace § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., a stěžovatel se ostatně ani aplikace žádné takové výjimky nedomáhá.

[26] I tato kasační námitka je proto nedůvodná.

[27] Nejvyšší správní soud proto neshledal kasační stížnost důvodnou, a ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

[28] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl

pokračování

úspěch; žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2014

Zdeněk Kühn.
předseda senátu